

Stiftelsen Stora Sköndal
128 85 Sköndal

Tillsyn av Skogsbyns gästhem, Stora Sköndal den 4 oktober 2007

Beslut

Länsstyrelsen riktar kritik mot Stiftelsen Stora Sköndal för brister på Skogsbyns gästhem när det gäller integriteten för de boende på grund av att bostadsstandarden inte är fullgod.

Länsstyrelsen riktar också kritik för brister när det gäller de boendes möjlighet till självbestämmande, säkerhet och trygghet.

Länsstyrelsen begär att huvudmannen senast den 30 december 2007 inkommer med ett yttrande som beskriver åtgärder och tidsplaner för hur och när bristerna ska undanröjas.

Länsstyrelsen utgår från att övriga brister som påtalas åtgärdas.

Bedömning

1. Tillstånd

Skogsbyns gästhem drivs i enskild regi av Stiftelsen Stora Sköndal och har tillstånd att bedriva särskilt boende enligt 7 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen (SoL) för 46 äldre personer med behov av service och omvårdnad samt nio äldre personer med demenssjukdomar. De fyra enheterna för boende med behov av service och omvårdnad har nio till 14 boende på varje enhet. Enheterna är belägna på två olika våningsplan. Verksamheten är belägen i Farsta stadsdel i Stockholm.

Stiftelsen Stora Sköndal har ansökt hos Länsstyrelsen om nya tillstånd för samtliga äldreboenden inom Stora Sköndal i samband med en större omorganisation. Tillstånden är ännu inte klara men omorganisationen är redan genomförd, varför gällande tillstånd inte stämmer. I planerna för det nya tillståndet ska gruppboendet för demenssjuka inte tillhöra samma tillstånd som resten av Skogsbyn. En enhetschef och en biträdande föreståndare leder verksamheten för tillfället, det formella ansvaret har den tidigare föreståndaren.

Länsstyrelsen behandlar inte tillståndsfrågan vidare i detta beslut eftersom ansökan om nytt tillstånd inkommit.

Kommentar

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas ska nytt tillstånd eller avvikelse från tillståndet sökas. Exempel på ändringar som medför att nytt

tillstånd ska sökas är byte av huvudman, byte av föreståndare, annat platsantal, annan målgrupp och lokalbyte.

2. Kvalitet - fysisk miljö

Alla boende har eget rum med ett litet toalettutrymme. På ett våningsplan delar 26 boende på tre duschutrymmen, på det andra våningsplanet delar 18 boende på tre duschutrymmen. Ingen boende har pentry i sin bostad.

Tillgängligheten inom och utanför huset är god, men ifall de boende är rullstolsburna har de inte möjlighet att använda toalettutrymmet på grund av att dörröppningarna är för smala

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten delvis uppfyller Länsstyrelsens krav.

På följande punkter bedömer Länsstyrelsen att verksamheten inte uppfyller Länsstyrelsens krav och måste därför vidta åtgärder.

- Lägenheterna i det särskilda boendet är inte fullvärdiga med eget hygienutrymme samt köksdel.
- Tillgängligheten i bostädernas toalettutrymmen är inte god.

Kommentar

Alla kan låsa sin dörr om så önskas. Alla har namnskyltar på dörrarna med för- och efternamn. De gemensamma utrymmena är små men trivsamma. I huset finns tillgång till samlingsrum.

3. Rättssäkerhet, dokumentation i verkställighet

Länsstyrelsen har granskat 30 procent av den sociala dokumentationen. Den sociala dokumentationen är samlad i en akt för varje boende. Akterna förvaras i pärmar, en för varje boende. Pärmarna förvaras i låsbara skåp i dagrummen.

Alla granskade akter utom en har aktuella beslut/beställningar från biståndshandläggare, men ytterligare några saknar beslutsformulering och datum för beslutet.

Det finns genomförandeplaner i akterna. På drygt hälften av de granskade planerna framgår det att den enskilde deltagit i planeringen. Uppföljningar av tidigare planer finns angivna i vissa planer, men alla planer har en notering om när nästa uppföljning ska ske. De boendes sociala och fysiska behov och insatser finns beskrivna i samtliga planer, men det saknas genomgående uppgifter om behov och insatser av psykologisk och existentiell karaktär. *Hur* insatserna ska genomföras finns i alla granskade planer, däremot är det inte lika preciserat *när* de ska genomföras.

BESLUT

Datum
2007-11-14

Beteckning
7010-2007-087327

Journalerna med löpande anteckningar innehåller i vissa fall uppgifter av vikt eller anteckningar om att insatser inte blivit genomförda. De flesta anteckningarna innebär emellertid mer ett beskrivande av olika händelser.

Sjuksköterskorna handleder personalen i dokumentationsarbetet.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten delvis uppfyller Länsstyrelsens krav.

På följande punkter bedömer Länsstyrelsen att verksamheten inte uppfyller Länsstyrelsens krav och måste därför vidta åtgärder.

- Det framgår inte alltid att planen utformats tillsammans med den enskilde eller dennes företrädare.
- Planen innehåller inte uppgifter om insatser av psykologisk och existentiell karaktär som ska tillgodoses i/med hjälp av verksamheten.
- Planen beskriver inte när arbetet ska utformas.
- Händelser av vikt är inte alltid dokumenterat och det framgår inte om det har inträffat omständigheter som medfört att insatsen inte kunnat genomföras som planerats.

Kommentar

På Skogsbyns gästhem har nyligen nya dokument tagits i bruk för den sociala dokumentationen. Länsstyrelsen ser vid granskningen tecken på en mycket positiv utveckling när det gäller den sociala dokumentationen. Verksamheten har sedan en tid prioriterat detta utvecklingsarbete vilket börjar ge resultat.

Dokumentationens syfte är att garantera den enskildes rättssäkerhet och kvalitet i insatserna. Biståndsbeslutet om särskilt boende innehåller sällan en precisering av vilka insatser den enskilde ska få hjälp med för att uppnå skäligt levnadsnivå. Den enskildes behov och önskemål måste därför efterfrågas och detta utgör då grunden för en genomförandeplan.

Genomförandeplanen ska beskriva hur beslutet praktiskt ska genomföras. Det ska framgå hur den enskilde önskar att insatsen ska genomföras och måste därför utformas tillsammans med den enskilde och/eller företrädare. Den ska innehålla uppgifter om när, av vem och på vilket sätt insatsen ska genomföras för att uppnå målet med insatsen. Planen ska beskriva hela dygnet om insatser är beviljade under hela dygnet.

I personakten ska det finnas en journal enligt SoL med anteckningar som förs i kronologisk ordning.

Enligt Länsstyrelsen har föreståndaren ansvar för att leda arbetet med den sociala dokumentationen. Det är viktigt att föreståndaren och övriga arbetsledare kan

BESLUT

Datum
2007-11-14

Beteckning
7010-2007-087327

vägleda personalen i hur och vad som ska dokumenteras för att garantera den enskildes rättssäkerhet och kvalitet i insatserna.

4. Kvalitet - resurser för att kunna genomföra insatserna

Det arbetar fyra personer på varje våningsplan på vardagsförmiddagarna och två kvällstid. Personalen är uppdelad i två grupper per våningsplan. Varje grupp ansvarar för nio till 14 boende. Under helgerna arbetar det sammanlagt tre personer på de två enheterna på plan 2 under dagen och två kvällen. På plan 3 arbetar det sammanlagt två personer på de två enheterna under dagen och två kvällen. Nattetid tjänstgör två personal på de två våningsplanen. Dag- och kvällstid finns även en sjuksköterska tillgänglig. Nattetid finns en beredskapssköterska.

Både enhetschefen, biträdande föreståndaren och den personal som Länsstyrelsen intervjuar anser att det finns tillräckligt med personal för att upprätthålla trygghet och säkerhet på enheterna, men de är tveksamma till om det finns tillräckligt med personal för att utföra alla insatser som de boende har behov av. Särskilt på ett våningsplan menar personalen att det är för lite personal. På båda våningsplanen skulle enligt den intervjuade personalen det sociala innehållet för de boende kunna förbättras med en högre bemanning.

Om det uppträder akut behov av extra stöd kallar personalen på sjuksköterskan. Personalen säger att de kan få förstärkning när det uppstår behov av mer personal.

Verksamheten har ingen övergripande planering för personalens kompetensutveckling.

I samband med de årliga utvecklingssamtalen planeras de individuella behoven av fortbildning. Den intervjuade personalen berättar att det finns möjlighet att få viss utbildning om lyftteknik och kost. Personalen har tillgång till extern handledning.

All personal har omvårdnadsutbildning som motsvarar det treåriga omvårdnadsprogrammet eller vårdbiträdesutbildning.

Verksamheten har en checklista som nyanställda ska gå igenom.

Det finns alltid sjuksköterskor i tjänst dag- och kvällstid. Nattetid finns en beredskapssköterska. Det finns även arbetsterapeut och sjukgymnast. Läkaren kommer en gång i veckan samt vid behov.

Föreståndaren och enhetschefen är sjuksköterskor till professionen liksom den biträdande föreståndaren.

BESLUT

Datum
2007-11-14

Beteckning
7010-2007-087327

45 boende/närstående har haft möjlighet att uttala sig om kvaliteten genom att besvara en enkät. 21 svar har inkommit till Länsstyrelsen, 11 från boende och tio från närstående. 16 kvinnor och fem män har besvarat enkäten.

11 har svarat att man kan påverka sin dag på Skogsbyns gästhem, flera av de övriga nämner att det finns fasta rutiner som styr.

Nitton boende/närstående som svarat på enkäten tycker att de får den hjälp de behöver, men några tillägger "när jag ber om det" och "i stort sett". En närstående som inte är nöjd beskriver brister när det gäller hjälp med framförallt medicinska insatser.

13 av dem som besvarat enkäten tycker att det finns tillräckligt med personal. Sju personer tycker att det borde finnas mer personal och kommenterar: "minskningen av personal har medfört längre väntetider", "på natten kan hjälp dröja och nonchaleras", "både för oss och för personalens skull borde det finnas fler" och "de gamla blir oroliga"

De allra flesta uppger att de känner sig trygga på Skogsbyns gästhem, men det finns tre boende och närstående som uppger att de inte är trygga på grund av personalbristen och den höga omsättningen av extrapersonal.

Alla tycker att personalen är respektfull, men ett par tillägger "i det stora hela" och "när det är ordinarie personal".

Nio personer har svarat att det går att påverka vem som hjälper till med den personliga hygien.

19 personer säger att de kan rekommendera någon annan att bo på Skogsbyns gästhem.

Flera har lämnat övriga synpunkter i enkäten. Några berömmar personalen för sin omtänksamhet och för hur uppgifterna genomförs. Andra framför klagomål när det gäller maten som inte är bra vissa dagar. Vidare framförs åsikter om bristen på aktiviteter, att det ofta är olika personal och att det är för lite personal. Informationen mellan personalen har brister och man vill inte göra "det där lilla extra". Några klagar också över den bristande bostadsstandarden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten delvis uppfyller Länsstyrelsens krav.

På följande punkter bedömer Länsstyrelsen att verksamheten inte uppfyller Länsstyrelsens krav och måste därför vidta åtgärder.

BESLUT

Datum
2007-11-14

Beteckning
7010-2007-087327

- Det saknas det antal personal som behövs för att uppehålla god säkerhet för de boende.
- Det saknas det antal personal som behövs för att utföra genomförandeplanernas innehåll.
- Det saknas en skriftlig plan för personalens kompetensutveckling.
- Föreståndare och biträdande föreståndare som ansvarar för att leda och fördela omsorgsarbetet saknar högskoleexamen från social omsorgsutbildning, socionom eller annan jämförbar högskoleutbildning

Kommentarer

Det framgår både av intervjuerna med ledningen och personalen samt av enkäterna från de boende och närstående att det finns brister vad gäller bemanningen. Att en personal ansvarar för upp till 14 boende på kvällstid kan enligt Länsstyrelsen innebära att de boendes rätt till självbestämmande, trygghet och säkerhet inte kan tillgodoses fullt ut.

Föreståndaren, enhetschefen och den biträdande föreståndaren är alla sjuksköterskor som saknar teoretisk utbildning inom det sociala området. För att leda en verksamhet enligt socialtjänstlagen och handleda personalen är det viktigt att föreståndaren har kompetens inom socialtjänstens område.

5. Metoder för uppföljning och kontroll

Det finns inte rutiner för samverkan mellan verksamheten och de beslutande enheterna.

Sjuksköterskan som har arbetsledaransvar bedömer varje dag ifall det finns behov av personalförstärkning.

Fel och brister rapporteras i ett särskilt datasystem.

Det finns blanketter för synpunkter och klagomål, men de används sällan.

Rutiner och blanketter för att anmäla allvarliga missförhållanden finns i datasystemet som de anställda har tillgång till. Personalen känner till lagstiftningen när det gäller skyldigheten att anmäla missförhållanden enligt 14 kap 2 § SoL, den s.k. Lex Sarah.

Huvudmannen genomför regelbundna brukarundersökningar.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten delvis uppfyller Länsstyrelsens krav.

På följande punkter bedömer Länsstyrelsen att verksamheten inte uppfyller Länsstyrelsens krav och behöver därför vidta åtgärder.

- Det saknas rutiner som tydliggör hur samverkan ska bedrivas med den beslutande myndigheten.

Kommentarer

Det är viktigt att verksamheten har rutiner för hur samverkan ska bedrivas med den beslutande myndigheten. T.ex. måste det vara tydligt vem som ska initiera att nämndens beslut följs upp och utvärderas och hur dokumentationen enligt SoL ska hanteras efter avslutad insats.

Länstyrelsen förutsätter att huvudmannen har säkerställt att den som tar emot och sorterar alla typer av klagomål kan identifiera vad som är avvikelser enligt HSL och vad som är fel och brister enligt SoL. I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2006:11) Ledningssystem för kvalitet, framgår att det ska finnas rutiner för hur fel och brister i verksamheten ska identifieras, dokumenteras, analyseras och åtgärdas samt hur vidtagna åtgärder ska följas upp.

Jämställdhetsintegrering ur ett brukarperspektiv

Under hösten 2007 genomför Länstyrelsen tillsammans med andra länsstyrelser en tillsyn av kommuners och enskilda verksamheters jämställdhetsintegrering ur ett brukarperspektiv inom äldreomsorgen. Syftet med tillsynen är att synliggöra frågan och kartlägga hur de politiska jämställdhetsmålen omsätts inom äldreomsorgen.

Jämställdhetsintegrering är den strategi som valts för att uppnå den jämställdhetspolitik som regering och riksdag ställt sig bakom.

Jämställdhetsintegrering innebär att verksamheten bedrivs så att de tjänster och den service som erbjuds medborgarna svarar lika väl mot kvinnors som mot mäns utgångspunkter och behov." (SOU 2007:15).

På Skogsbyns gästhem finns inga rutiner eller riktlinjer för jämställdhetsintegrering. Varken cheferna eller personalen har utbildning om jämställdhet. De flesta som bor på Skogsbyns gästhem är kvinnor, vid tillsynen bor där 32 kvinnor och 12 män. Omvårdnadspersonalen, som består av 19 kvinnor och fem män berättar att de försöker att ta hänsyn till om de äldre vill ha hjälp att duscha av en kvinna eller man. Personalen anordnar ibland aktiviteter som riktas till ett kön, t.ex. herrluncher. Könsupplad statistik eller analys från uppföljningar genomförs inte. Det finns inga handlingsplaner för hur personalen ska agera vid situationer med våldsutsatta äldre kvinnor.

Länsstyrelsens metod

Tillsynen, som var förannmäld, genomfördes den 4 oktober 2007 med utgångspunkt i fem kvalitetskriterier inom områdena; Tillståndsbeslut, Kvalitet – fysisk miljö, Rättssäkerhet - dokumentation i verkställighet, Kvalitet – resurser för att kunna genomföra insatserna och Metoder för uppföljning och kontroll.

BESLUT

Datum
2007-11-14

Beteckning
7010-2007-087327

Tillsynen genomfördes av Annemor Norell och Birgitta Vigil, båda äldreskyddsombud på Länsstyrelsen i Stockholm samt äldreskyddsombudet Dan Kjellsson från Länsstyrelsen i Skåne. Från Farsta stadsdelsnämnd deltog Barbro Sköld, boendesamordnare.

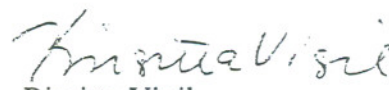
Enhetschefen och biträdande föreståndaren intervjuades liksom representanter från personalgrupperna. Länsstyrelsen har tagit del av verksamhetens rutiner samt granskat 30 procent av dokumentationen enligt socialtjänstlagen.

45 enkäter med bifogat svarskuvert lämnades till verksamheten för vidare befordran till de boende eller företrädare. 21 enkätsvar inkom till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens bedömning framgår av detta beslut.
Länsstyrelsens kriterier och konkreta krav framgår av bifogad bilaga.

Enhetschefen Sylvia Kivi har haft möjlighet att granska fakta.

Annemor Norell
Äldreskyddsombud

Birgitta Vigil
Äldreskyddsombud

Kopia till: Föreståndaren för Skogsbyns gästhem
Enhetschef på Skogsbyns gästhem
Farsta stadsdelsnämnd
Pensionärsrådet i Farsta stadsdel